

Høringsinnspill fra Ruteretur – Kasserte vinduer og vindusglass er ressurser på avveier

Dette er høringsinnspillet fra Ruteretur AS til regjeringens ekspertgruppe for en mer sirkulær økonomi.

Ruteretur er et nonprofit returselskap for isolerglassruter som eies av fem bransjeorganisasjoner i bygg- og eiendomsbransjen; Glass og Fasadeforeningen, Virke, Norges Bygg- og Eiendomsforening, Norsk Eiendom og Norske Trevarer. Eierne representerer hele verdikjeden for isolerglassruter; fra produsenter av isolerglass og vinduer, via handelsleddet, til kjøpere.

Nedenfor har vi besvart de tre spørsmålene som stilles på ekspertgruppens nettside.

1. Hva er den største utfordringen for at din sektor skal bli mer sirkulær?

Næringslivet opplever økte krav om og forventninger til sirkulære produkter og bruk av sekundære råvarer fra kunder, investorer, banker og myndigheter. Både produsenter av vinduer og vindusruter, glassmestere og forbrukere av slike ruter i bygg-, anlegg- og eiendomsbransjen, møter nå krav om å bruke resirkulerte materialer og å sørge for at kasserte vindusruter blir materialgjenvunnet.

Til tross for at de fleste vindusruter som kasseres i dag er farlig avfall, omfattes kun fem prosent av kasserte vinduer i Norge av den eksisterende produsentansvarsordningen. Majoriteten av de resterende 95 prosent av vinduene håndteres ikke på en måte som bidrar til sirkulærøkonomi. Det betyr at glass fra en halv million vindusruter går til spille hvert år. Glasset graves ned på avfallsdeponier uten at det blir gjenvunnet eller brukt på nytt! Glass fra kasserte vinduer kunne blitt brukt til å produsere isolasjon til 440 nye eneboliger eller til å lage over 30 000 nye trelags isolerglassruter – hver eneste måned. Det er konsekvensene av at 95 prosent av de kasserte vinduene i dag ikke omfattes av en produsentansvarsordning.

Dette er verken holdbart for produsentene av vinduer og vindusruter, glassmestere eller for bygg-, anlegg- og eiendomsbransjen. Spesielt ikke når vi vet at vindusruter lages av kvartssand, som er en meget begrenset ressurs. Bruk av gjenvunnet glass reduserer energibehovet og klimagassutslippene betydelig.

Bransjen selv ønsker å bidra, men er ikke i stand til å levere på de økte forventningene med dagens system. Bedriftene trenger en ny løsning – og det haster!

Vi har i dag en velfungerende ordning for retur av ruter, men denne omfatter bare vinduer som er farlig avfall på grunn av miljøgiften PCB i fugelimet (PCB-ruter). Nå står valget mellom én felles løsning, eller et lappeteppes av løsninger, som vil være dårligere for miljøet og dyrere for både vanlige forbrukere og bedriftskunder. Næringslivet selv, faktisk alle aktørene i verdikjeden, ønsker seg én felles løsning. De ønsker at alle vindusruter skal inngå i den allerede etablerte Ruteretur-ordningen. Dette veldrevne og kostnadseffektive systemet har vært landsdekkende siden oppstarten i 2002, og har 350 innsamlingspunkter over hele landet. En utvidelse av

ordningen vil gjøre det enklere og billigere for alle parter, og samtidig sikre en høyere grad av ombruk og materialgjenvinning.

Eneste hinder for at vinduer og vindusglass (isolerglassruter) i dag ikke kan gå fra lineær til sirkulær økonomi, er manglende og ineffektive reguleringer.

2. Hvor er det behov for endringer i dagens virkemiddelbruk for å bli mer sirkulære?

Det er bare en mindre endring av avfallsforskriften som skal til for å gjøre livsløpet til isolerglassruter mer sirkulær. Avfallsforskriftens kapittel 14, om kasserte isolerglassruter, begrenser dagens utvidede produsentansvar for vinduer og vindusglass til bare å omfatte PCB-ruter. Dermed omfatter det utvidede produsentansvaret kun fem prosent av de ruter som kasseres.

3. Hvilke nye virkemidler vil kunne bidra til at din sektor blir mer sirkulær?

Utvidet produsentansvar for alle isolerglassruter er virkemiddelet som må på plass for å gjøre produksjon av vinduer og vindusglass og håndteringen av kasserte isolerglassruter sirkulær. Det vil gi produsenter tilgang til sekundære råvarer og sikre at alt glass går til materialgjenvinning, samtidig som miljøgifter tas ut av kretsløpet.

Alt myndighetene trenger å foreta seg, er å endre noen paragrafer i avfallsforskriftens kapittel 14, slik at produsentansvaret for isolerglassruter ikke lenger er begrenset til bare å omfatte PCB-ruter.

Ruteretur har utarbeidet forslag til nytt kapittel 14 i avfallsforskriften som oversendes Klima- og miljødepartementet i løpet av året. Forslaget underbygges av grundige utredninger og rapporter, som blant annet viser at et utvidet produsentansvar for alle isolerglassruter er fordelaktig for miljø og klima (miljøregnskap utført av Norsus) og at det er samfunnsøkonomisk lønnsomt (samfunnsøkonomisk analyse utført av inFuture).

Ruteretur har også kartlagt hvordan utvidet produsentansvar for alle isolerglassruter vil påvirke berørte aktører. Det kan dokumenteres at både produsenter av isolerglassruter og vinduer, avfallsbesittere, byggeiere, avfallselskaper og miljøorganisasjoner ønsker at det etableres et utvidet produsentansvar for alle isolerglassruter i regi av Ruteretur. Aktørene peker på at Ruteretur gjør en god jobb og at det er dette selskapet som bør ta ansvaret for alle kasserte isolerglassruter fremover.

Siden oppstarten i 2002 har Ruteretur samlet inn over én million PCB-ruter fra hele landet. Miljøgiften PCB har blitt destruert og glasset fra rutene har blitt materialgjenvunnet. Takket være Ruteretur har Norge blitt et foregangsland for håndteringen av kasserte isolerglassruter. Det gir oss et godt utgangspunkt for å håndtere økte krav til innsamling og materialgjenvinning. Når Ruteretur nå ønsker å påta seg ansvaret for alle kasserte isolerglassruter, er dette en unik mulighet for Norge. Ruteretur har stor kompetanse og solide eiere som sikrer høy oppslutning om ordningen.

En utvidelse av dagens Ruteretur-ordning vil være bra for miljøet og klimaet, forenkle hverdagen for næringslivet – og ikke minst løse et stort avfallsproblem for samfunnet raskt.